

Suvestinė redakcija nuo 2018-06-05

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-04-15, i. k. 2016-09574

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „INVESTICIJOS Į MATERIALŪJĮ TURTA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA INVESTICIJOMS Į ŽEMĖS ŪKIO VALDAS“ ĮGYVENDINIMO TAIŠYKLIŲ, TAIKOMŲ NUO 2016 METŲ, PATVIRTINIMO

2016 m. balandžio 15 d. Nr. 3D-215
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 9.2 ir 9.10 papunkčiais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“, atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr.1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 27 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2015/791 (OL 2015 L 127, p. 1), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2015/1367 (OL 2015 L 211, p.7), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos

regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2015/1839 (OL 2015 L 270, p. 1), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos, patvirtintos 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, nuostatas ir siekdama, kad būtų efektyviai panaudotos EŽŪFKP lėšos,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomas nuo 2016 metų (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 3D-215

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„INVESTICIJOS Į MATERIALŪJĮ TURTA“ VEIKLOS SRITIS „PARAMA
INVESTICIJOMS Į ŽEMĖS ŪKIO VALDAS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS, TAIKOMOS
NUO 2016 METŲ**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turta“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos nuo 2016 metų (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr.1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 27 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2015/791 (OL 2015 L 127, p. 1), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2015/1367 (OL 2015 L 211, p. 7), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. spalio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2015/1839 (OL 2015 L 270, p. 1), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C-(2015)-842 (toliau – Programa), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos

administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

2.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;

2.2. **ES** – Europos Sąjunga;

2.3. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai;

2.4. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmų, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas eurais be pridėtinės vertės mokesčio;

3.2. **inovacija** – projekte numatyta nauja technologija, idėja ar metodas naujiems procesams, technologijoms, techninėms priemonėms, žaliavoms ir produktams kurti arba esamiems tobulinti;

3.3. **projekto bendrosios išlaidos** (toliau – bendrosios išlaidos) – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) įsigijimu, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu ir (arba) išperkamąją nuomą, taip pat viešinimo išlaidos;

3.4. **žemės ūkio naudmenos** (toliau – ŽŪN) – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti;

3.5. **žemės ūkio valda** (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais;

3.6. **žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą;

3.7. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III SKYRIUS PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

5. Priemonės „Investicijos į materialųjį turta“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ (toliau – priemonės veiklos sritis) prioritetai:

5.1. visuose regionuose didinti ūkių gyvybingumą ir visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą, gerinant ekonominės veiklos efektyvumą ir rezultatus, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas;

5.2. skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir tiekimą rinkai;

5.3. skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio sektoriuje.

6. Priemonės veiklos srities tikslinės sritys:

6.1. modernizuoti ir restruktūrizuoti ūkio materialinės–techninės bazės potencialą;

6.2. didinti ūkininkų pajamas iš žemės ūkio ir su juo susijusios veiklos;

6.3. skatinti didesnės pridėtinės vertės žemės ūkio produktų gamybą;

6.4. skatinti atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimą ir naudojimą bioekonomikos tikslais.

7. Priemonės veiklos srities kompleksiniai tikslai:

7.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

7.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;

7.3. klimato kaitos švelninimas.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Pagal priemonės veiklos sritį remiama ši veikla:

8.1. žemės ūkio produktų gamyba;

8.2. prekinių žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas, surinkimas ir t. t.), perdirbimas ir tiekimas rinkai (arba žemės ūkio kooperatyvo supirktų iš savo narių jų ūkiuose pagamintų (išaugintų) žemės ūkio produktų apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas, surinkimas ir t. t.), perdirbimas ir tiekimas rinkai);

8.3. biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarančių atliekų. Pagamintos biodujos, šilumos ir elektros energija gali būti naudojamos tik valdos reikmėms;

8.4. trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas.

9. Pareiškėjo ūkis priskiriamas prie specializuoto ūkio, kai pareiškėjo praėjusiais ataskaitiniais arba ataskaitiniais metais gautos pajamos iš kurio nors konkretaus specializuoto žemės ūkio sektoriaus veiklos sudaro ne mažiau kaip 45 proc. visų ūkio veiklos pajamų. Pareiškėjui

suteikiamos paramos dydis apskaičiuojamas pagal Taisyklėse nustatytą paramos intensyvumą tam žemės ūkio sektoriui, iš kurio pareiškėjas praėjusiais ataskaitiniais arba ataskaitiniais metais gavo didžiausias pajamas.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Pareiškėjai gali būti:

10.1. fiziniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir nustatyta tvarka savo vardu įregistravę ūkininko ūkį ir valdą;

10.2. juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir nustatyta tvarka savo vardu įregistravę valdą.

11. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio ar juridinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

12. Paramos besikreipiantys fiziniai asmenys turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

13. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet iki sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, paramos paraiška išregistruojama. Tuo atveju, jei nekilnojamas turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, paramos paraiška pareiškėjui mirus gali būti išregistruojama tik gavus sutuoktinio sutikimą. Jei sutuoktinis nesutinka su paramos paraiškos išregistravimu, jis paramos gavėjo įsipareigojimus galėtų perimti ir tęsti veiklą tik su sąlyga, jei atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

14. Suderinus su Agentūra, pateikus Agentūrai rašytinį prašymą dėl įsipareigojimų perėmimo, pareiškėjo prisiimti įsipareigojimai po sprendimo skirti paramą priėmimo galės būti perduoti asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, jei jis atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus ir projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

VI SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

15. Paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujamosi registruose esančiais duomenimis.

16. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šiame Taisyklių punkte išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

16.1. bendrosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra:

16.1.1. paraišką teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju šių Taisyklių V skyriuje;

16.1.2. projektas atitinka šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis ir prisideda prie kompleksinių tikslų įgyvendinimo;

16.1.3. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama veikla, nurodyta šių Taisyklių IV skyriuje;

16.1.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

16.1.5. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, nuosavas lėšas ir iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano (projekto aprašo) finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansų įmonės arba kredito įstaigos paskolos arba išperkamosios (finansinės) nuomos suteikimo galimybę patvirtinančius dokumentus, o iki kiekvieno mokėjimo prašymo pateikimo, kuriame prašoma kompensuoti skolintomis lėšomis įgyvendintas investicijas, paramos gavėjas turi pateikti su finansų įmone arba kredito įstaiga pasirašytą paskolos arba išperkamosios (finansinės) nuomos sutartį arba raštu patvirtinti, kad atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis;

16.1.6. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

16.1.7. pareiškėjas savo vardu, kaip valdos valdytojas, yra įregistravęs valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. 3D-278 „Dėl žemės ūkio valdų registravimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre“ nustatyta tvarka;

16.1.8. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus (sudaromas balansas, pelno (nuostolių) ir pinigų srautų ataskaitos). Norintys gauti paramą ūkininkai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“. Jeigu pareiškėjas yra įmonė, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus privalo atlikti auditą, jis turi pateikti audituotas finansines ataskaitas ir audito išvadą už ataskaitinius metus;

16.1.9. investicijos atitinka darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m.

kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 „Dėl Elektrotechninių gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“;

16.1.10. pareiškėjas turi pakankamai profesinių įgūdžių ir kompetencijos. Profesinis pasirengimas ūkininkauti pripažįstamas pateikus vieną iš dokumentų, nurodytų Ūkininko arba jo partnerio (partnerių) profesinio pasirengimo ūkininkauti reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 3D-131 „Dėl ūkininko profesinio pasirengimo reikalavimų“. Šis reikalavimas taikomas Taisyklių 19.1.1.1, 19.1.2.1, 19.3.1 ir 19.4.1 papunkčiuose nurodytiems pareiškėjams;

16.1.11. pareiškėjo ūkis (fizinio ar juridinio asmens) nėra naujai besikuriantis ir iki paramos paraiškos pateikimo nepertraukiamai turi veikti (vykdoma žemės ūkio veikla ir gaunamos iš šios veiklos pajamos) ne trumpiau kaip 12 mėnesių (atitiktis patikrinama pagal ūkininko ūkio įregistravimo arba juridinio asmens registravimo pažymėjimą);

16.1.12. investicija pagerina bendrus žemės ūkio valdos veiklos rezultatus (pvz., įdiegiamos naujos gamybos technologijos, kurios mažina gamybos savikainą, didinamas žemės ūkio augalų derlingumas, gerinamas gyvūnų produktyvumas ir sveikatingumas, kuriami geresnės kokybės maisto produktai ir plečiamos pardavimo rinkos, mažinamas neigiamas poveikis aplinkai) ir padeda didinti žemės ūkio valdos konkurencingumą;

16.1.13. parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žuvininkystės ir akvakultūros produktus) gamybai ir valdoje pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktas. Parama gali būti skiriama tik toms investicijoms, kurios nefinansuotos pagal I Bendrosios žemės ūkio politikos ramsčio priemones ir iš kitų fondų;

16.1.14. parama teikiama, jei pareiškėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra didesnis kaip 8 000 Eur (ūkio ekonominis dydis skaičiuojamas pagal Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 3D-382 „Dėl Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“). Ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis nustatomas:

16.1.14.1. kai paramos paraiškos teikiamos einamųjų metų pirmajame pusmetyje, t. y. nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki einamųjų metų birželio 30 d., pagal VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centų (toliau – ŽŪIKVC) už praėjusių metų laikotarpį, prasidedantį sausio 1 d. ir

pasibaigiantį gruodžio 31 d., apskaičiuotą ūkio ekonominį dydį einamųjų metų sausio 1 d., kuris ŽŪIKVC duomenų bazėje skelbiamas einamųjų metų sausio 30 d.;

16.1.14.2. kai paramos paraiškos teikiamos einamųjų metų antrajame pusmetyje, t. y. laikotarpiu nuo einamųjų metų liepos 1 d. iki einamųjų metų gruodžio 31 d., pagal ŽŪIKVC už laikotarpį, prasidedantį praėjusių metų liepos 1 d. ir pasibaigiantį einamųjų metų birželio 30 d., apskaičiuotą ūkio ekonominį dydį einamųjų metų liepos 1 d., kuris ŽŪIKVC duomenų bazėje skelbiamas einamųjų metų rugpjūčio 31 d.;

16.1.15. pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio veiklos per ataskaitinius metus sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų valdos veiklos pajamų (atitiktis patikrinama pagal Pažymą apie žemės ūkio veiklos subjekto pajamas per praėjusius kalendorinius metus, nurodytą Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 3D-66 „Dėl Žemės ūkio veiklos subjektų pajamų dalies, gaunamos iš žemės ūkio veiklos, įvertinimo metodikos patvirtinimo“, priede);

16.1.16. parama neteikiama pareiškėjams, dalyvaujantiems įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“;

16.1.17. parama neteikiama, jei remiantis Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Galimai neteisėtų sąlygų gauti paramą nustatymo metodikos patvirtinimo“, nustatoma, kad pareiškėjas arba paramos gavėjas galimai neteisėtai sukūrė paramai gauti reikalingas sąlygas;

16.1.18. parama neteikiama, jei pareiškėjas turi finansinių sunkumų (pareiškėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas);

16.1.19. parama neteikiama projektams, vykdomiems ne Lietuvos Respublikos teritorijoje;

16.2. specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik Taisyklių 8.1–8.3 papunkčiuose nurodytoms remiamoms veikloms, yra:

16.2.1. nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, paramos paraiškos pateikimo dieną priklauso pareiškėjui, pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, kai teisė į nekilnojamąjį turtą nustatyta notariškai patvirtintoje sutartyje ir pareiškėjas investuoja į savo dalį. Tokiu atveju, kai nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausantį nekilnojamąjį turtą (statinį) ir vykdyti verslo plane numatytą veiklą ne trumpiau kaip 10 metų nuo paramos sutarties pasirašymo datos. Statiniai ir žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais pareiškėjo gali būti nuomojami arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpesni kaip 10 metų laikotarpį nuo paramos paraiškos pateikimo dienos. Jei statiniai ir žemė yra valdomi nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre.

Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė;

16.2.2. investicijos atitinka gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas taikomas, jei projekte numatytos investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi);

16.2.3. pateiktas verslo planas, parengtas pagal šių Taisyklių 3 priede nustatytą formą (taikoma, kai prašoma daugiau kaip 50 000 Eur paramos) arba pagal šių Taisyklių 2 priede pateiktą formą (taikoma projektams, teikiamiems pagal supaprastintą tvarką, kai prašoma ne daugiau kaip 50 000 Eur (įskaitytinai) paramos). Tuo atveju, kai projekte yra numatyta turtą įsigyti išperkamosios (finansinės) nuomos būdu pagal Taisyklių 26 punkte nurodytą terminą, verslo plano prognozės (Taisyklių 3 priedas) turi būti pateiktos iki 10 metų laikotarpiui.

Jei pareiškėjas verslo plano įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu atitinkamą ŽŪN plotą planuoja valdyti panaudos būdu, turi būti pateiktas verslo plano finansinių prognozių, įskaitant veiklos sąnaudas, paskaičiavimas tam atvejui, kai žemės panauda taptų žemės nuoma.

Pareiškėjai, vykdantys Taisyklių 8.3 papunktyje remiamą veiklą, pateikia projekto aprašą, kuriame turi būti pagrįsti investavimo tikslai, numatytos ir pagrįstos investicijos be pridėtinės vertės mokesčio (PVM), būtinos projektui įgyvendinti, projektui įgyvendinti reikalingos lėšos ir jų finansavimo būdas, projekto įgyvendinimo terminai, nurodytos biodujų gamybai naudojamos žaliavos bei pagamintos ir sunaudotos šilumos energijos dalis ir kt.;

16.2.4. pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“. Šis reikalavimas netaikomas Taisyklių 8.3 papunktyje nurodytai veiklai;

16.2.5. poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais;

16.2.6. jei projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo darbai, kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio techninis projektas arba projektinis pasiūlymas (nurodant statinio pagrindinę naudojimo paskirtį, statybos rūšį, statinio grupę, pogrupį, pagrindinius parametrus (tūrį, plotą, aukštį, ilgį), pagrindinių konstrukcijų (pamatų, sienų, perdangų, stogo dangos ir kt.) medžiagas, kitus parametrus), žemės sklypo sutvarkymo schemą, susisiekimo komunikacijas, inžinerinius tinklus), statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis su statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto

vertės skaičiavimu (projektinė sąmata). Statinių techninis projektas (pateikiamos statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos, aplinkos apsaugos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą leidžiantis dokumentas pateikiami iki pirmojo mokėjimo prašymo arba su pirmu mokėjimo prašymu. Jei projekte numatyta nesudėtingų statinių (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtinimo“) statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas, kartu su paramos paraiška pareiškėjas pateikia nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto projektą (kai jis privalomas) arba kitus bendruosius projektinius dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikaciją ir aiškinamąjį raštą). Statinių projektams, kurių sąmatinė vertė 144 810 Eur ir daugiau, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla, ir gali būti pateikta iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Jei projekte numatyta naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

16.2.6¹. jeigu statybą leidžiantis dokumentas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka turi būti registruotas Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“, jo Agentūrai pateikti nereikia;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-353](#), 2018-06-01, paskelbta TAR 2018-06-04, i. k. 2018-09123

16.2.7. pareiškėjo ūkis (fizinio ar juridinio asmens), pretenduojantis gauti paramą dauginamajai medžiagai (sėklai) platinti, privalo būti pripažintas dauginamosios medžiagos (sėklos) tiekėju ne vėliau kaip iki 2014 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai (Dauginamosios medžiagos tiekėjų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. 266 „Dėl Dauginamosios medžiagos tiekėjų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

16.2.8. kai parama teikiama jauniems ūkininkams, asmenims, kurie paramos paraiškos pateikimo dieną yra ne vyresni kaip 40 metų amžiaus, turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos ir pirmą kartą įsisteigia žemės ūkio valdoje kaip šios valdos valdytojai, parama gali būti skiriama investicijoms, daromoms siekiant atitikti Europos Sąjungos standartus, taikomus žemės ūkio gamybai, įskaitant darbo saugos standartus. Tokia parama gali būti teikiama ilgiausiai 24 mėnesius nuo įsisteigimo dienos. Jaunasis ūkininkas laikomas įsisteigusiu pirmą kartą žemės ūkio

valdoje kaip šios valdos valdytojas, kai jis pirmą kartą kaip ūkio ir valdos valdytojas pateikė paraišką tiesioginėms išmokoms gauti. Šis reikalavimas netaikomas, kai vykdomos Taisyklių 8.2, 8.3 ir 8.4 papunkčiuose nurodytos veiklos;

16.2.9. biudujos, šilumos ir elektros energija turi būti gaminama tik ūkio reikmėms. Šis reikalavimas taikomas vykdant Taisyklių 8.3 papunktyje nurodytą veiklą;

16.2.10. biudujų gamybai naudojamas tik pareiškėjo gyvulininkystės ūkyje susidaręs gyvulių ir paukščių mėšlas ir (arba) kitos biologiškai skaidžios atliekos. Šis reikalavimas taikomas vykdant Taisyklių 8.3 papunktyje nurodytą veiklą;

16.2.11. iš biudujų kogeneracinėje elektrinėje gali būti gaminama šilumos ir elektros energija, tačiau sunaudotos šilumos energijos dalis sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visos pagamintos energijos. Šis reikalavimas taikomas vykdant Taisyklių 8.3 papunktyje nurodytą veiklą;

16.3. specialiosios tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai, taikomi tik Taisyklių 8.4 papunktyje nurodytai veiklai, yra:

16.3.1. ŽŪN, į kurias investuojama, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) gali būti nuo paramos paraiškos pateikimo ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui tik iš privačių asmenų nuomojamos, valdomos panaudos ar kitais pagrindais. Jei ŽŪN yra valdomos nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamų ŽŪN valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimo galimybė;

16.3.2. pateiktas projekto aprašas, kuris yra nustatytos paramos paraiškos formos sudėtinė dalis, kuriame būtų pagrįsti investavimo tikslai, numatytos ir pagrįstos investicijos (be PVM), būtinos projektui įgyvendinti, projektui įgyvendinti reikalingos lėšos ir jų finansavimo būdas bei projekto įgyvendinimo terminai;

16.3.3. pareiškėjas kartu su paramos paraiška turi pateikti įgaliotos institucijos patvirtintą trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimo energetiniais tikslais projektą. Projekte turi būti numatoma, kad nebus daroma žalos drenažo sistemoms (siekiant, kad drenažo sistemos būtų apsaugotos nuo sugadinimo, veisdamas trumpos rotacijos želdinius pareiškėjas turi pateikti apželdinimo projektą, t. y. sklypo plano, kuriame pažymėtos želdinamos trumpos rotacijos želdinių ploto ribos, kopiją. Želdinių ribos turi būti suderintos su savivaldybės specialistu, atsakingu už melioracijos statinių naudojimą ir priežiūrą);

16.3.4. parama teikiama veisiant trumpos rotacijos plantacinius želdinius, kurių laikas tarp 2 kirtimų ne ilgesnis kaip 5 metai. Prie trumpos rotacijos želdinių priskiriami: gluosnis, karklas *Salix spp*; tuopa, drebulė ir dirbtiniai jų rūšių hibridai *Populus spp*; baltalksnis *Alnus incana L*;

16.3.5. apželdinamas plotas turi būti ne mažesnis kaip 1 ha ŽŪN;

16.3.6. trumpos rotacijos želdiniai turi būti sodinami ŽŪN, laikantis ŽŪN geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų (Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2015 metų, aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-932 „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2015 metų, aprašo patvirtinimo“);

16.3.7. trumpos rotacijos plantaciniams želdiniams veisti „NATURA 2000“ teritorijose parama neteikiama.

VII SKYRIUS

ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėjas prisiima šiuos įsipareigojimus:

17.1. apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo paramos sutarties pasirašymo datos (tuo atveju, jei turtas įsigyjamas po paramos sutarties pasirašymo, nuo turto priėmimo–perdavimo akto pasirašymo dienos) iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiu, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

17.2. nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti verslo plane numatytą žemės ūkio veiklą) nuo paramos sutarties pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

17.3. neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuo paramos sutarties pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos. Leidimą įkeisti turtą finansų įmonėms arba kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje finansų įmonės arba kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai finansų įmonei arba kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Įkeičiamas turtas turi būti skirtas paskolos, kuria finansuojamas projekto įgyvendinimas, grąžinimui užtikrinti;

17.4. nuo paramos paraiškos pateikimo datos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą šių Taisyklių 16.1.8 papunktyje nustatyta tvarka;

17.5. viešinti paramą, vadovaudamasis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio

ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“;

17.6. užtikrinti, kad ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte (SP), nuo paramos sutarties pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos bus didesnis kaip 8 000 Eur;

17.7. užtikrinti, kad įsigytos investicijos, įgyvendinus projektą, atitiks gyvūnų gerovės, veterinarijos, higienos ir maisto kokybės reikalavimus (jei investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi);

17.8. užtikrinti, kad pripažinto žemės ūkio kooperatyvo statusas bus nepertraukiamai išlaikytas nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

17.9. sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką buvo skirta parama, kaip yra vykdomas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) projekto įgyvendinimo pabaigos;

17.10. teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti;

17.11. užtikrinti, kad ŽŪN plotas, turimas paramos paraiškos pateikimo dieną ir planuojamas turėti verslo plano (projekto aprašo) įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu, priklausantis pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) valdomas nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nesumažės daugiau kaip 20 procentų verslo plano (projekto aprašo) įgyvendinimo bei kontrolės laikotarpiu. Jeigu verslo plano (projekto aprašo) įgyvendinimo laikotarpiu ir (arba) verslo plano kontrolės laikotarpiu žemės valdymo sutartys bus nutrauktos ar baigsis jų galiojimo laikas, ne vėliau kaip per 12 mėn. turi būti išsinuomotas ar kitais teisėtais pagrindais valdomas tas pats arba kitas sklypas su ne mažesniu ŽŪN plotu. Tuo atveju, jei valdomos žemės plotas sumažėjo dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir pareiškėjas šį faktą įrodo atitinkamais dokumentais, šis žemės plotas į leistiną nuokrypį neįskaičiuojamas ir jo atkurti nereikia;

17.12. užtikrinti, kad kolektyvinių investicijų pagrindu įgytu turtu projekto kontrolės laikotarpiu naudosis tik žemės ūkio kooperatyvo nariai;

17.13. užtikrinti, kad įgyvendintos investicijos neblogins ūkio veiklos rezultatų, t. y. ūkio produkcijos gamybos apimtys (natūriniais vienetais) trečiaisiais arba ketvirtaisiais metais po projekto įgyvendinimo pabaigos bus ne mažesnės kaip ataskaitiniais metais prieš paramos paraiškos pateikimą (netaikoma, jei ūkio veiklos rezultatams padarė įtaką visame veiklos sektoriuje susidariusi ir valstybės mastu pripažinta nepalanki ekonominė situacija ir (arba) valstybės lygio ekstremalioji situacija (sąlygos, susijusios su ūkinių gyvūnų ligų paplitimu ir jų prevencijai taikomų priemonių įgyvendinimu bei su nepalankiomis gamtinėmis sąlygomis ar stichinėmis nelaimėmis, ir

pan., kaip nurodyta Valstybinių ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr.1503 „Dėl Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo). Šio punkto reikalavimas netaikomas, kai parama teikiama supaprastintą tvarka (paramos paraiška pateikta pagal Taisyklių 2 priedą).

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

18. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas be pridėtinės vertės mokesčio (PVM).

19. Pagal priemonės veiklos sritį:

19.1. kai vykdoma Taisyklių 8.1 papunktyje nurodyta veikla:

19.1.1. gyvulininkystės, sodininkystės, daržininkystės ir uogininkystės sektoriuose finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų šiais atvejais:

19.1.1.1. jaunesiems ūkininkams (fiziniai asmenys, kurie paramos paraiškos pateikimo dieną jaunesni nei 40 metų amžiaus ir turi reikiamų profesinių įgūdžių bei kompetencijos), investuojantiems penkerių metų laikotarpiu po įsikūrimo. Jaunasis ūkininkas laikomas investuojančiu penkerių metų laikotarpiu po įsikūrimo, kai ne vėliau kaip prieš 5 metus iki paramos paraiškos pateikimo pirmą kartą, kaip ūkio ir valdos valdytojas, pateikė paraišką tiesioginėms išmokoms gauti ir iki paramos paraiškos pateikimo nepertraukiamai vykdė deklaravimą;

19.1.1.2. pareiškėjams, ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių. Pareiškėjo ūkis laikomas esančiu vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, jei ne mažiau kaip 50 proc. jo žemės ūkio paskirties žemės ploto arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių žemės ūkio paskirties žemės ploto yra šiose vietovėse (vietovės, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, yra nurodytos Programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. 3D-245 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“. Vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, žemės ūkio paskirties žemės plotas, kai jis deklaruojamas, nustatomas pagal ataskaitiniais metais prieš paramos paraiškos pateikimą deklaruotas ŽŪN);

19.1.1.3. pareiškėjams, investuojantiems į ekologinį ūkininkavimą. Pareiškėjas turi turėti sertifikavimo institucijos išduotą ekologinę gamybą patvirtinantį dokumentą, galiojantį paramos paraiškos pateikimo dieną. Turi būti sertifikuota:

19.1.1.3.1. kai vykdoma gyvulininkystės veikla – 100 proc. ūkyje laikomų gyvulių skaičiaus (nustatomas pagal ekologinę gamybą patvirtinančio dokumento išdavimo dieną Ūkinių gyvūnų registre esančius duomenis);

19.1.1.3.2. kai vykdoma sodininkystės, daržininkystės, uogininkystės veikla – 100 proc. specializuoto sektoriaus žemės ploto (nustatomas pagal atskaitiniais metais prieš paramos paraiškos pateikimą deklaruotas ŽŪN);

19.1.1.4. žemės ūkio kooperatyvams, įgyvendinantiems kolektyvines investicijas. Kolektyvinėmis investicijomis laikomos žemės ūkio kooperatyvų įgyvendinamos investicijos, kurių rezultatais bendrai naudojasi investuojančiojo kooperatyvo nariai;

19.1.1.5. didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

19.1.2. augalininkystės sektoriuje finansuojama iki 40 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų šiais atvejais:

19.1.2.1. jauniems ūkininkams, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.1 papunktyje;

19.1.2.2. pareiškėjams, ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.2 papunktyje;

19.1.2.3. žemės ūkio kooperatyvams, įgyvendinantiems kolektyvines investicijas, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.4 papunktyje;

19.1.2.4. didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

19.2. kai vykdoma Taisyklių 8.2 papunktyje nurodyta veikla, finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

19.3. kai vykdoma Taisyklių 8.3 papunktyje nurodyta veikla, finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų šiais atvejais:

19.3.1. jauniems ūkininkams, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.1 papunktyje;

19.3.2. pareiškėjams, ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.2 papunktyje;

19.3.3. žemės ūkio kooperatyvams, įgyvendinantiems kolektyvines investicijas, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.4 papunktyje;

19.3.4. didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

19.4. kai vykdoma Taisyklių 8.4 papunktyje nurodyta veikla, finansuojama iki 40 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Paramos intensyvumas padidinamas 20 proc. punktų šiais atvejais:

19.4.1. jauniems ūkininkams, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.1 papunktyje;

19.4.2. pareiškėjams, ūkininkaujantiems vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, kaip nustatyta Taisyklių 19.1.1.2 papunktyje;

19.4.3. didžiausias kompleksinės (bendros) paramos lygis – iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

19.5. didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui:

19.5.1. projektui negali viršyti 50 000 Eur (penkiasdešimt tūkstančių eurų), kai pareiškėjas teikia paramos paraišką supaprastintą tvarka pagal Taisyklių 2 priede patvirtintą formą;

19.5.2. projektui negali viršyti 50 000 Eur (penkiasdešimt tūkstančių eurų), kai pareiškėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte (ūkio ekonominis dydis nustatomas, kaip nurodyta Taisyklių 16.1.14 papunktyje), yra nuo 8 000 Eur iki 50 000 Eur (pareiškėjas teikia paramos paraišką supaprastintą tvarka pagal Taisyklių 2 priede patvirtintą formą);

19.5.3. projektui negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų), kai pareiškėjas teikia paramos paraišką pagal Taisyklių 1 priede patvirtintą formą. Paramos suma priklauso nuo ūkio ekonominio dydžio ir apskaičiuojama pagal nustatytą didžiausią paramos sumą, tenkančią 1 000 eurų ūkio produkcijos standartinės vertės. Parama apskaičiuojama susumuojant Taisyklių 19.5.3.1–19.5.3.7 papunkčiuose nurodytoms ūkių dydžio grupėms apskaičiuotą paramą (pavyzdys: pareiškėjo ūkio ekonominis dydis yra 200 001 Eur. Paramos dydis apskaičiuojamas: $(74,999 \times 1500) + (25,000 \times 1200) + (25,000 \times 900) + (25,000 \times 600) + (25,000 \times 300) + (25,000 \times 150) + (2 \times 100) = 191\,448$ Eur). Paramos suma, tenkanti 1 000 eurų ūkio produkcijos standartinės vertės, apskaičiuojama:

19.5.3.1. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 50,001 tūkst. Eur iki 74,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 1500 Eur parama;

19.5.3.2. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 75,000 tūkst. Eur iki 99,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 1200 Eur parama;

19.5.3.3. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 100,000 tūkst. Eur iki 124,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 900 Eur parama;

19.5.3.4. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 125,000 tūkst. Eur iki 149,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 600 Eur parama;

19.5.3.5. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 150,000 tūkst. Eur iki 174,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 300 Eur parama;

19.5.3.6. kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 175,000 tūkst. Eur iki 199,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 150 Eur parama;

19.5.3.7. kai ūkio ekonominis dydis yra 200,000 tūkst. Eur ir daugiau, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 100 Eur parama;

19.5.4. projektui negali viršyti 400 000 Eur (keturi šimtai tūkstančių eurų), kai projekte numatyta įgyvendinti tik naujų gamybinių pastatų statybą ar esamų rekonstravimą ir jų funkcionavimui užtikrinti būtinas investicijas (prie šių investicijų nepriskiriamos žemės ūkio technikos, krautuvų, keltuvų, transporto priemonių, grūdų transporterių įsigijimo išlaidos ir kita technika ir (arba) įranga, kuri gali būti panaudota ne tik projekte numatytai veiklai naujai pastatytame ar rekonstruotame pastate vykdyti) ir paramos paraiška teikiama pagal Taisyklių 1 priede patvirtintą formą. Šio punkto nuostata taikoma tik gyvulininkystės, sodininkystės, daržininkystės, uogininkystės sektoriams ir investuojantiems į žieminius šiltnamius (žieminis šiltnamis – pagal nustatyta tvarka parengtą projektą pastatytas statinys, registruotas Nekilnojamojo turto registre ir (arba) Žemės ūkio ir kaimo verslo registre, uždengtas stiklo, polietileno arba polikarbonato danga su sumontuota veikiančia stacionaria šildymo ir automatine laistymo ir tręšimo sistema. Šiame šiltnamyje veikla vykdoma ne trumpiau kaip 10 mėnesių per kalendorinius metus). Paramos suma priklauso nuo ūkio ekonominio dydžio ir apskaičiuojama pagal nustatytą didžiausią paramos sumą, tenkančią 1 000 eurų ūkio produkcijos standartinės vertės, kaip nurodyta Taisyklių 19.5.3 papunktyje, taikant koeficientą 2, t. y. mokama paramos suma dauginama iš dviejų (*pavyzdys*: kai ūkio ekonominis dydis yra nuo 50,001 tūkst. Eur iki 74,999 tūkst. Eur, už kiekvieną 1000 Eur ūkio produkcijos standartinės vertės mokama 3000 Eur parama ir t. t.);

19.5.5. 2014–2020 metų laikotarpiu negali viršyti 400 000 Eur (keturi šimtai tūkstančių eurų);

19.5.6. ūkio subjektams, veisiantiems trumpos rotacijos plantacinius želdinius, didžiausia paramos suma projektui negali viršyti 30 000 Eur (trisdešimt tūkstančių eurų) (nepriklausomai nuo ūkio ekonominio dydžio, išreikšto produkcijos standartine verte).

20. Partnerių ir (arba) susijusių įmonių (Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas), sutuoktinių didžiausia bendra gauta paramos suma 2014–2020 metų laikotarpiu pagal šią priemonės veiklos sritį negali viršyti 1 000 000 Eur (vieno milijono eurų).

21. Pareiškėjas per vieną paramos paraiškų teikimo etapą gali pateikti tik vieną projektą, kuris įgyvendinamas tik pagal vieną iš Taisyklių 8.1–8.4 papunkčiuose nurodytų veiklų ir tik pagal vieną specializuotą žemės ūkio sektorių.

22. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis.

23. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas

kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“ ir priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sričiai „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“).

24. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, finansuoti ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisyklės, ir valstybės pagalbos lėšų suma bei intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytų dydžių.

IX SKYRIUS

TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

25. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje, verslo plane ir negali viršyti 24 mėnesių arba 36 mėnesių, kai projekte numatyta įgyvendinti naujų gamybinių statinių (pastatų) statybą arba esamo rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbus, laikotarpio nuo paramos sutarties pasirašymo dienos.

26. Tuo atveju, kai pareiškėjas paramos paraiškoje, verslo plane nurodo, kad projekte numatytas įsigyti turtas bus įgyjamas išperkamosios (finansinės) nuomos būdu, projekto įgyvendinimo trukmė gali būti iki 60 mėnesių (iki 5 metų) nuo paramos sutarties pasirašymo dienos.

27. Projekte turi būti numatytos visos išlaidos, kurios yra susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis ir intensyvumas. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiami trys skirtingų tiekėjų komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais išlaidų pagrindines technines savybes apibūdinančiais techniniais parametrais), kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės (paslaugos) darbų kaina yra 10 proc. didesnė, nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės (paslaugos) ar darbų kainos, atliekami Administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai.

28. Jei prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

29. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

29.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje;

29.2. realiai suplanuotos, pagrįstos, atitinkančios pareiškėjo ūkio gamybinį potencialą (pvz.: valdomą žemės plotą, gyvulių skaičių ir pan.), nebloginančios pareiškėjo ūkio veiklos rezultatų

(ūkio produkcijos gamybos apimtys (natūriniais vienetais) trečiaisiais arba ketvirtaisiais metais po projekto įgyvendinimo turi būti ne mažesnės kaip atskaitiniais metais prieš paramos paraiškos pateikimą) ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų.

Tuo atveju, kai prašoma paramos pagal supaprastintą tvarką (paramos paraiška pateikta pagal Taisyklių 2 priedą), tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos realiai suplanuotos, pagrįstos, atitinkančios pareiškėjo ūkio gamybinį potencialą (pvz.: valdomą žemės plotą, gyvulių skaičių ir pan.) ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų;

29.3. patirtos (apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė pagal šių Taisyklių 30 punktą arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose;

29.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau, jei parama projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, bendrosios išlaidos nefinansuojamos;

29.5. faktiškai padarytos ir paramos gavėjo apskaitoje užfiksuotos išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis;

29.6. išperkamąja (finansine) nuoma įsigyjamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos. Įsigyjamo turto dalis pagal finansinės išperkamąsios nuomos sutartį, neapmokėta iki projekto įgyvendinimo laikotarpio pabaigos, paramos lėšomis nefinansuojama. Jei įsigyjama teisės aktų nustatyta tvarka privaloma registruoti nauja žemės ūkio technika ar transporto priemonės, nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąrašė, pateiktame Taisyklių 30.1.1 ir 30.1.4 papunkčiuose, buvo įregistruotos juridinio asmens, vykdančio žemės ūkio technikos ar transporto priemonių pardavimo veiklą, vardu, pareiškėjas turi pateikti to juridinio asmens rašytinį patvirtinimą, kad žemės ūkio technika ar transporto priemonė nebuvo eksploatuota.

30. Tinkamų išlaidų kategorijos:

30.1. įgyvendinant projektus pagal Taisyklių 8.1–8.3 papunkčiuose nurodytas veiklas:

30.1.1. nauja žemės ūkio technika ir nauja įranga (prie įrangos kategorijos negali būti priskirtos jokios transporto priemonės. Žemės ūkio įranga laikoma įranga, susijusi su žemės ūkio produktų gamyba. Prie žemės ūkio įrangos kategorijos nepriskiriama įvairi įranga, kuri iš dalies gali būti naudojama ir žemės ūkio gamyboje, tačiau yra pagaminta įvairių ūkio šakų arba kitoms reikmėms (pavyzdžiui, kuro talpyklos, elektros generatoriai ir pan.), skirta projekto reikmėms;

30.1.2. nauji technologiniai įrenginiai, skirti projekto reikmėms;

30.1.3. nauja kompiuterinė ir programinė įranga, susijusi su įsigyjamos įrangos ar technologinio proceso valdymu ir skirta projekto reikmėms;

30.1.4. naujos N, O ir SL kategorijų bazinės komplektacijos transporto priemonės, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“, skirtos projekto reikmėms. Parama įsigyti N₁ klasės transporto priemonę kroviniams vežti teikiama tuo atveju, kai joje yra 2 arba 3 sėdimosios vietos, krovinų skyrius atskirtas pertvara ir jame nėra langų;

30.1.5. gamybinių statinių (pastatų), įskaitant biosaugai užtikrinti reikalingus statinius (pastatus), statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas. Naujų žieminių šiltnamių statyba yra remiama tik tuo atveju, jei pareiškėjo ūkyje yra pastatytų žieminių šiltnamių, kuriuose vykdoma veikla ne mažiau kaip 10 mėnesių per kalendorinius metus;

30.1.6. infrastruktūra valdoje, jei ji susijusi su žemės ūkio produktų gamyba ir (arba) apdorojimu, ir (arba) perdirbimu ir paruošimu realizacijai, ir (arba) biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje:

30.1.6.1. kelių įrengimas, rekonstravimas ar kapitalinis remontas;

30.1.6.2. vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas, rekonstravimas ar kapitalinis remontas;

30.1.6.3. artezinių gręžinių, laistymo įrenginių įrengimas, rekonstravimas ar kapitalinis remontas;

30.1.6.4. biodujų jėgainių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas, kai vykdoma šių Taisyklių 8.3 papunktyje nurodyta veikla;

30.1.7. daugiamečių vaiskrūmių, vaismedžių įsigijimas ir jų sodinimo darbai (rangos būdu):

30.1.7.1. kai įveisiamas naujas vaismedžių sodas, ŽŪN, kuriose įveisiamas naujas sodas, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) gali būti nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ne trumpesniam kaip 15 metų laikotarpiui tik iš privačių asmenų ir valstybės nuomojamos, valdomos panaudos ar kitais pagrindais. Jei ŽŪN yra valdomos nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos ar kitais pagrindais naudojamų ŽŪN valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta naujo sodo įveisimo galimybė;

30.1.7.2. kai įveisiamas naujas vaiskrūmių sodas, ŽŪN, kuriose įveisiamas naujas sodas, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) gali būti nuo paramos paraiškos pateikimo dienos ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui tik iš privačių asmenų ir valstybės nuomojamos, valdomos panaudos ar kitais pagrindais. Jei ŽŪN yra valdomos nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos ar kitais pagrindais naudojamų ŽŪN valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta naujo sodo įveisimo galimybė;

30.1.7.3. kai atkuriami esantys vaiskrūmių ir vaismedžių sodai, ŽŪN, kuriose yra sodas, turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise ir (arba) gali būti nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos iš privačių asmenų ir valstybės nuomojamos, valdomos panaudos ar kitais pagrindais. Jei ŽŪN yra valdomos nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys paramos paraiškos pateikimo dienos duomenimis turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos ar kitais pagrindais naudojamų ŽŪN valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta naujo sodo įveisimo galimybė;

30.1.8. bendrosios išlaidos:

30.1.8.1. finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir ne didesnė kaip 1 800 Eur (vienas tūkstantis aštuoni šimtai eurų). Tuo atveju, kai projekte numatyti statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto ar infrastruktūros įrengimo darbai, finansuojama bendrųjų išlaidų suma be PVM gali būti ne didesnė kaip 3 000 Eur (trys tūkstančiai eurų);

30.1.8.2. kai paramos prašoma pagal supaprastintą tvarką (paramos paraiška pateikta pagal Taisyklių 2 priedą), finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be PVM ir ne didesnė kaip 1 000 Eur (vienas tūkstantis eurų);

30.1.8.3. projekto viešinimo išlaidos turi būti patirtos vadovaujantis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“;

30.2. įgyvendinant projektus pagal Taisyklių 8.4 papunktyje nurodytą veiklą:

30.2.1. daugiamečių sodinukų įsigijimas;

30.2.2. daugiamečių sodinukų sodinimo darbai (rangos būdu);

30.2.3. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir ne didesnė kaip 1 000 Eur (vienas tūkstantis eurų). Projekto viešinimo išlaidos turi būti patirtos vadovaujantis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“.

31. Netinkamos finansuoti išlaidos:

31.1. išlaidos, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 30 punkte;

31.2. trumpalaikis turtas;

31.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai teisės aktu yra nustatyti įkainiai. Žemės

ūkio paskirties gamybinių statinių (pastatų) statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto finansavimo atveju pareiškėjas arba paramos gavėjas turi teisę vadovautis nustatytais statinių įkainiais, kai teisės aktu yra nustatyti įkainiai, arba šias paslaugas pirkti pagal pirkimų procedūras;

31.4. išlaidos, viršijančios Ministerijos 2014–2020 metų laikotarpiui nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus įkainius, finansuojama pagal nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus įkainius ir neviršija vidutinės rinkos kainos, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą. Nesant teisės akto, nustatančio Programos didžiausiuosius galimus įkainius, pareiškėjas įsigydamas investiciją turi naudoti konkurso / apklausos būdą;

31.5. išlaidos, susijusios su išperkamosios (finansinės) nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomotojo pelnas, palūkanų refinansavimo, pridėtinės išlaidos, draudimo įmokos;

31.6. žemės ūkio gamybos teisių ir teisių į išmokas įsigijimo išlaidos;

31.7. vienmečių augalų įsigijimo ir tų augalų sodinimo išlaidos;

31.8. T3 kategorijos traktoriai, pagaminti keturračių motociklų pagrindu;

31.9. N₁G kategorijos transporto priemonės;

31.10. naujų mėšlidžių ir (arba) srutų kauptuvų statybos išlaidos, išskyrus atvejus, kai parama teikiama pagal šių Taisyklių 16.2.8 papunktyje nurodytą tvarką;

31.11. išlaidos, susijusios su alkoholinių gėrimų gamyba;

31.12. investicijos į turtą, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas);

31.13. gyvūnų įsigijimo išlaidos;

31.14. išlaidos, susijusios su kalėdinių eglių auginimu.

32. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X SKYRIUS PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

33. Paramos paraiškos formos pateikiamos šių Taisyklių 1 ir 2 prieduose ir skelbiamos Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

34. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

35. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

36. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais,

nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, šie dokumentai taip pat gali būti pateikiami ir per ŽŪMIS. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

37. Paramos paraiškų pildymas, registravimas ir vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Paramos paraiškų, pateiktų pagal Taisyklių 2 priedą, kai prašoma 50 000 Eur įskaitytinai arba mažiau kaip 50 000 Eur paramos (supaprastintoji tvarka), vertinimas negali trukti ilgiau kaip 1 mėnesį nuo paramos paraiškų priėmimo laikotarpio pabaigos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų siuntimo ir patikrų vietoje laikas.

38. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

39. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

XI SKYRIUS

PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

40. Projektų atrankos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

41. Atrankos kriterijai:

41.1. pareiškėjas nėra gavęs ES investicinės paramos tame žemės ūkio veiklos specializuotame sektoriuje (gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės ir kituose augalininkystės sektoriuose), pagal kurį prašoma paramos pateiktoje paramos paraiškoje:

41.1.1. pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ – suteikiama 10 balų;

41.1.2. pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ – suteikiami 5 balai;

41.2. įgyvendinamas gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės sektoriaus projektas (nustatoma pagal pareiškėjo projekte numatytas įgyvendinti investicijas, kurios 100 proc. turi būti padarytos į prioritetinę veiklą. Jei gyvulininkystės, sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės sektoriuose įgyvendinamuose projektuose yra numatyta įsigyti grūdinių kultūrų derliaus nuėmimo kombainus, balai už šį atrankos kriterijų nesuteikiami) – suteikiama 13 balų;

41.3. pareiškėjo ūkis priskiriamas prie smulkiojo ir vidutinio ūkio kategorijos (paramos paraiškos pateikimo metu ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra nuo 8 000 Eur iki 50 000 Eur. Ūkio ekonominis dydis nustatomas, kaip nurodyta Taisyklių 16.1.14 papunktyje) – suteikiami 5 balai;

41.4. pareiškėjo patirtis veikloje, kuriai prašoma paramos (patirtis gyvulininkystės veikloje nustatoma pagal ūkinių gyvūnų bandos Ūkinių gyvūnų registre įregistravimo datą. Patirtis sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės ir kituose augalininkystės sektoriuose nustatoma pagal tai, kiek metų nepertraukiamai pareiškėjas deklaravo veiklą, kuriai prašo paramos, tiesioginių išmokų paraiškose. Tuo atveju, kai pareiškėjas nevykdo deklaravimo, nustatoma pagal ūkininko ūkio ar juridinio asmens registravimo pažymėjimo datą):

41.4.1. didesnė negu 5 metai – suteikiama 15 balų;

41.4.2. nuo 2 iki 5 metų įskaitytinai – suteikiama 10 balų;

41.5. ūkio subjekto veiklos ekonominis efektyvumas, kai ūkio subjekto grynasis pelningumas, įgyvendinus projektą (patikrinama, kai pareiškėjas po projekto įgyvendinimo laikotarpio pabaigos pateikia už ataskaitinį laikotarpį sudarytus metinės finansinės atskaitomybės dokumentus), padidėja:

41.5.1. nuo 2 proc. punktų iki 2,99 proc. punktų – suteikiami 5 balai;

41.5.2. 3 proc. punktais ir daugiau – suteikiami 9 balai;

41.6. projektui įgyvendinti prašoma mažesnio paramos intensyvumo, nei nustatytas galimas didžiausias paramos intensyvumas, už kiekvieną sumažintą procentinį punktą pareiškėjui suteikiamas 1 balas, bet ne daugiau kaip 15 balų:

41.6.1. atrankos balai nesuteikiami, kai pagal projekto tinkamų finansuoti išlaidų vertę apskaičiuotas paramos dydis, taikant didžiausią galimą paramos intensyvumą, viršija didžiausią galimą paramos sumą projektui, tačiau projektui prašoma skirti Taisyklėse nustatytą didžiausią galimą paramos sumą;

41.6.2. kai pagal projekto tinkamų finansuoti išlaidų vertę apskaičiuotas paramos dydis, taikant didžiausią galimą paramos intensyvumą, viršija didžiausią galimą paramos sumą projektui, tačiau projektui prašoma skirti mažesnę paramos sumą, nei Taisyklėse nustatyta didžiausia galima paramos suma, didžiausiu galimu paramos intensyvumu laikomas intensyvumas, apskaičiuotas lyginant Taisyklių 19.5 papunktyje nustatytą didžiausią paramos sumą projektui su projekto tinkamų finansuoti išlaidų verte. Paramos intensyvumo sumažinimas procentiniais punktais nustatomas nuo apskaičiuoto intensyvumo;

41.7. pareiškėjas yra pripažintas žemės ūkio kooperatyvas, pripažinto žemės ūkio kooperatyvo narys arba asocijuotos žemdirbių savivaldos organizacijos, kurios veikla apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją ir veiklos trukmė yra ne mažesnė kaip 5 metai, narys (pateikiamas patvirtinantis dokumentas):

41.7.1. daugiau negu 5 metus – suteikiama 10 balų;

41.7.2. nuo 2 iki 5 metų įskaitytinai – suteikiami 5 balai;

41.8. ūkyje diegiamos inovacijos – suteikiami 5 balai (projekto inovatyvumas vertinamas vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m.

gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 3D-918 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodikos patvirtinimo“);

41.9. pareiškėjas (fizinis asmuo ar juridinio asmens darbuotojas) ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo dalyvavo mokymuose, susijusiuose su aplinkosaugos reikalavimų laikymusi ūkio veikloje (pateiktas dalyvavimo mokymuose patvirtinimo dokumentas su nurodytu bent vienu mokymo programos kodu. Mokymo programų kodai yra: 296162023, 296162066, 296162016, 296162020, 296162033, 296162042, 296185003, 396185003, 296185009, 296185010, 396185008, 296185007, 296185014, 296185013, 296185015), ir (arba) turi „žaliąjį diplomą“ („žaliojo“ diplomas patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3D-65 „Dėl žaliojo diplomo“) – suteikiami 5 balai;

41.10. pareiškėjas dalyvauja (patvirtintas paramos gavėju) įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas (bent vieną) arba įsipareigoja dalyvauti įgyvendinant (bent vieną) ne vėliau kaip per vienerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo datos – suteikiami 5 balai;

41.11. pareiškėjas dalyvauja įgyvendinant Eksperimentinių, mokomųjų, bandymų ūkių tinklo optimizavimo veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 3D-434 „Dėl Eksperimentinių, mokomųjų, bandymų ūkių tinklo optimizavimo veiksmų plano ir veiksmų plano įgyvendinimo priežiūros komisijos patvirtinimo“, – suteikiami 8 balai.

42. Privalomasis mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 50 privalomųjų balų. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomojo mažiausio 50 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

43. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Tuo atveju, kai paramos paraiškos surenka vienodą atrankos balų skaičių, bet joms finansuoti lėšų nepakanka, atliekamas papildomas šių paramos paraiškų atrankos vertinimas, sudarant pareiškėjų eilę pagal mažiausią prašomą paramos sumą. Jei, atlikus papildomą paramos paraiškų atrankos pirmumo vertinimą, tinkamose finansuoti paramos paraiškose prašoma paramos suma viršija žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą skirti pagal priemonės veiklos sritį paramos sumą, atliekami Administravimo taisyklėse nurodyti veiksmai.

XII SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

44. Pagal priemonę galimi du paramos paraiškų tvirtinimo būdai:

44.1. kai projekto vertė viršija 300 000 Eur be PVM:

44.1.1. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai;

44.1.2. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas (toliau – PAK) svarsto projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotųjų ir (arba) nefinansuotųjų projektų.

Vadovaujantis PAK rekomendacijomis, galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo ir (arba) neskyrimo priima ministras ar jo įgaliotas asmuo ir Ministerija informuoja Agentūrą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos;

44.2. kai projekto vertė iki 300 000 Eur be PVM, sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskyrimo įteisinamas Agentūros direktoriaus nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

45. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo informuoja pareiškėjus Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

46. Priėmusi sprendimą suteikti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

47. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, šios sutarties įsigaliojimo dieną tampa paramos gavėju.

XIII SKYRIUS

MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

48. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, pateikia nustatytos formos mokėjimo prašymą Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Jei projekte numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus, gali būti pateikiami keli mokėjimo prašymai. Jei numatyta kelių atskirų statinių (pastatų) statyba, ji gali būti vykdoma etapais, ir mokėjimo prašymas pateikiamas užbaigus kiekvieną statybų etapą.

49. Mokėjimo prašymus kartu su reikiamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Taip pat šie dokumentai gali būti pateikiami ir per ŽŪMIS.

50. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir jų priedai nepriimami.

51. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais), asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami.

52. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai, jis užregistruojamas, tačiau pareiškėjas raštu turi Agentūrai paaiškinti priežastis ir pateikti pateisinamus dokumentus, kuriuose pagrindžiamos vėlavimo priežastys. Sankcijos dėl pavėluoto mokėjimo prašymo pateikimo nustatomos vadovaujantis Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“.

53. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą arba paskirstyti paramos objektus tarp paramos dalių, jis iki atitinkamo mokėjimo prašymo termino pabaigos turi Agentūrai raštu pateikti argumentuotą prašymą dėl mokėjimo prašymo termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių.

54. Mokėjimo prašymai vertinami Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

55. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

56. Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

57. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu Agentūrai teikia mokėjimo prašymus vienu iš Administravimo taisyklėse nustatytų būdų, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus.

58. Paramos gavėjas gali pateikti:

58.1. iki 4 mokėjimo prašymų;

58.2. iki 6 mokėjimo prašymų, kai projekto vertė yra didesnė kaip 400 000 Eur (be PVM) ir (arba) projekte numatyta įgyvendinti naujų gamybinių statinių (pastatų) statybą arba esamų rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbus;

58.3. iki 10 mokėjimo prašymų, kai projekto įgyvendinimo laikotarpis yra iki 60 mėnesių ir pareiškėjas paramos paraiškoje ir verslo plane nurodo, kad projekte numatytas įsigyti turtas bus įgyjamas išperkamosios (finansinės) nuomos būdu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-35](#), 2017-01-17, paskelbta TAR 2017-01-17, i. k. 2017-01012

59. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

60. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIV SKYRIUS

SANKCIJOS

61. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

62. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje.

63. Pagal priemonės veiklos sritį vienkartinis dalies paramos susigrąžinimas taikomas ir tuo atveju, kai projekto kontrolės laikotarpiu bus nustatyta, kad kolektyvinių investicijų pagrindu įgytu turtu naudojasi ne tik žemės ūkio kooperatyvo nariai. Sankcijos dydis sudaro 20 proc. nuo išmokėtos paramos sumos.

64. Pagal priemonės veiklos sritį visos paramos susigrąžinimas taip pat taikomas ir tais atvejais:

64.1. kai nuo paramos sutarties pasirašymo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos nustatoma, kad paramos gavėjo paraiškoje nurodytas ūkio ekonominis dydis, išreiškiamas produkcijos standartine verte, yra mažesnis kaip 8 000 Eur;

64.2. kai paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos. Tokiu atveju paramos gavėjas netenka teisės dalyvauti veikloje pagal priemonę ištikus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus.

XV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

65. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, apskundimo tvarka atliekama Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-35](#), 2017-01-17, paskelbta TAR 2017-01-17, i. k. 2017-01012

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. 3D-215 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2016 metų, patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-353](#), 2018-06-01, paskelbta TAR 2018-06-04, i. k. 2018-09123

Dėl žemės ūkio ministro 2016 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. 3D-215 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos srities „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2016 metų, patvirtinimo“ pakeitimo